

ZANGOZAKO OINEZ BASOA

Zabortegei bat berreskuratzeko modu onena

Zangozan landatutako 1.000 horiekin, dagoeneko 20.000 zuhaitz inguru dituzte Nafarroako ikastolen Oinez Basoek. Argia Egunean (Usurbilen iazko irailean) eginiko hazi eta buztin bolak izan ziren zabortegeiko lurrak berreskuratzeko argiazaleon ekarpena.

| ESTITXU EIZAGIRRE KEREJETA |

ZERUA ARGIA eta giro gozoan ageri zen La Celada eremua urtarilaren 17an. Migak, txistorra eta ardoarekin indarrak hartuta ekin diote auzolanari. “Auzolan”, bati baino gehiagori entzun diot hitz hori euskaraz, hitz hori bakarrik, “en auzolan” deklinatuta. Eremua zehaztuta dago, eskarmentu handien dutenek zuloak eginak dituzte, landareak prest daude... haurretatik aitona-amonetara, lan jostagarria da egin beharrekoa, landarea zuloan sartu eta aitzurraz buztinez ongi inguratzea. Bi orduan helburua betetzat emango dute, 1.000 zuhaixka landatzea. Aurretan bertan 3.000 landare sartzera iristea da, ordea, Zangozako ikastolaren Oinez Basoaren proiektua. 3.000 horietatik 1.350 herritar eta enpresek babestu dituzte, oraingoz. Izan ere, Oinez Basoek aukera hori eskaintzen

Goiko irudian, landare aromatikoak lur kutsatueta sustraitzen. Eskuineko tira-txinak jaurti zituen Argia Egunean egindako nendo dango bolak. Eskuineko orrian, Zangozako Oinez Basoko kideak, Baztango Oinez Basoko kideekin. Eta gaztetxoak nor bere landareari izena jartzeko ilusioz.

dute, 10 euroekin landare bat gehitzea guztion ondare izango den basoari. Munduko edozein txokotatik zuhaitz bat babestu nahi duenak www.oinezbasa.com webgunean du aukera. Proiektuko kideek aitortu digutenez, ikastolaren eta euskararen alde laguntzarik eman ez duten hainbat enpresek dezenteko ekarpena egin dute, ingurumenarekiko zorrak arintze aldera. Ilusio handiz seinalez-tatu dute gaztetxoek eurek babestutako landarea, zurezko oholak marraztuz. Batzuek landaketan eta besteak margolanetan ari diren bitartean, ekintzarako gogotsu dabil-tzan gaztetxoek euren kasa ekin diote tiratxina erraldoian nendo dango bolak jaurtitzeari. Ez dute lehen aldia. “Makurtu zaitez asko, indar handiagoz botatzeko. Nik txiki-xeago bat hartu dut, hobeto eusten da”...

Zabortegia berreskuratetik baso jangarrira

Zangozakoa Nafarroako ikastolek martxan jarriko laugarren Oinez Basoa da (Arbizu, Tafalla eta Tuterakoa dira besteak). Nafarroa Oinezek eragiten duen aztarna ekologikoa orekatzeko modu bat da, eta eskola bizidun bat ere bada basoa, bere horretan. Zer ikasgela hoberik?

Nafarroa Oinez antolatzen duen ikastolak basoa martxan jartzeko aukera planteatzen duenean, saiatzen dira euren basoa besteengandik bereizten. Iker Armentia Zangozako ikastolako kideak azaldu dizkigu landatu berri den baso honen ezaugarriak: “Zangozako zabortegi zaharrean gaude. Duela 8 urte itxi zen zabortegia, eta gure Oinez Basoaren helburuetako bat gune hau berreskuratzea da. Zaborraren gainean nahiz eta lur geruza handia botea dagoen, behean dagoen zaborraren ondorioz lur honetan kutsadura handia dago. Beraz, landatu ditugun landareak bertara ongi egokituko direnak dira: gutxi eskatzen dutenak, txikiak, ur askorik behar ez dutenak: Ezkaia, erromeroa, salbia...” landare aromatikoek egingo diote aurre, beraz, lurrean han-hemenka irteten diren hodi beltzetatik kanporatzen diren gasai. Zabortegiko lurra berreskuratzeaz gain, beste bi ildo ere izango ditu Zangozako proiektuak. Armentiak jarraitu du azaltzen: “Zangozan baratzea lantzeko ohitura handia dagoenez, hemendik hurbil dagoen 1.500 metro koadroko beste eremu batean

baso jangarri bat landatuko dugu. Eta hirugarren hanka bat ere badu proiektuak: hemengo herri denak batzen dituztenak ibaiak dira. Eta inguruotako bi ibai nagusiak, Irati eta Aragoi, Zangozan elkartzen dira. Ibai handi horien ertzetan txorientzako etxolaxoak jarriko ditugu”.

Hurrengo basoa, Baztangoa

Zangozara auzolanera etorri dira beste Oinez Basoetako kideak ere. Jakin-min handienaz ikastera, aurtten Nafarroa Oinez festa hartuko duen Baztango lantaldea. Euren da landatuko den hurrengo Oinez Basoa. Eta bosgarren honek ere bere ekarpen berezia egingo duela azaldu digu Baztango kide Manolo Lizardik: “Baztanen lur eremu osoaren %80tik goiti

komunala da. Guk Baztango Batzar Nagusiari eskatu diogu toki berezi batean, kostaldera ematen duten lurretan, Oinez Basoa egiteko aukera eta baimena eman digu”. Antolaketa komunalaz gain, sartuko diren landareak izango ditu bereizgarri: Karpea edo pago-lizarra (*carpinus betulus*) eta erramu portugaldarra edo loroa (*prunus lusitanica*). “Lorua erraten dioguna, Nafarroan aurkitzen ahal den toki bakarra Baztanen dago, Urritzateko eskualdean. Eta Iberiar Penintsulan gutxitutako landare bat da. Eta pago-lizarra berriz, Pirinioetatik beheiti Iberiar Penintsula osoan, basa bakarrik aurkitzen ahal da Bortzirietan, Igantzi eta Arantza artean”. ■

ogiaren egia

Galparsoro OKINDEGIA

Ogi biologikoak

Harri errotan xehetutako irinarekin egindako ogiak

Orantza ogiak

Kale Nagusia 6 (Alde Zaharra) - DONOSTIA - Tel.: 943 421 074
www.galparsorookindegia.eu

Zumargain nekazaletxea

© 671 334 101 · Elizmendi auzoa · 20159 Asteasu